

Τίτλος Μαθήματος (ΑΕ1):

«Θέατρο για Παιδιά και Νέους»

«Theatre for Children and Young People»

Επιλεγόμενο: Πιστωτικές μονάδες (ECTS): 6**Υπεύθυνος Μαθήματος - 1^{ος} Διδάσκων****Σίμος Παπαδόπουλος**, Καθηγητής, ΠΤΔΕ, ΔΠΘΒιογραφικό Σημείωμα: <https://eled.duth.gr/author/sypapado/>Επικοινωνία: sypapado@eled.duth.gr**2^{ος} Διδάσκων****Παναγιώτης Τζαμαργιάς**, ΕΕΠ, ΠΤΔΕ, ΕΚΠΑ., Σκηνοθέτης.Βιογραφικό Σημείωμα: <http://www.primeedu.uoa.gr/panagioths-tzamargias.html>Επικοινωνία: ptzamar@primeedu.uoa.gr**3^η Διδάσκουσα****Κλειώ Φανουράκη**, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, ΤΘΣ, ΕΚΠΑΒιογραφικό Σημείωμα: https://www.theatre.uoa.gr/anthropino_dynamiko/meli_dep/fanouraki_kleio/Επικοινωνία: kfanouraki@theatre.uoa.gr**4^η Διδάσκουσα****Αλεξία Παπακώστα**, ΕΔΙΠ, ΠΤΔΕ, ΕΚΠΑΒιογραφικό Σημείωμα: <http://www.primeedu.uoa.gr/ale3ia-papakosta.html>Επικοινωνία: alexpar19@yahoo.gr**Β. ΔΕΥΤΕΡΟ ΕΞΑΜΗΝΟ****1. ΓΕΝΙΚΑ**

ΣΧΟΛΗ	ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ		
ΤΜΗΜΑ/ΠΜΣ	ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ/ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ: ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ (EDUCATION SCIENCES: THEATRE PEDAGOGY)		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΜΣ - ΕΠΙΠΕΔΟ 7		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΒΕ1	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	2 ^ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	«Θέατρο για Παιδιά και Νέους» «Theatre for Children and Young People»		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
		3	6
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου, Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	Μάθημα ειδικού γνωστικού υποβάθρου		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΟΧΙ		

ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΟΧΙ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.duth.gr/courses/

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι συμμετέχοντες θα μπορούν/είναι σε θέση να:

- να κατανοούν: α. το εν λόγω είδος, β. τα χαρακτηριστικά του παιδικού και νεανικού κοινού (ψυχολογική, ψυχοκοινωνική και κοινωνιολογική θεώρηση), γ. το προφίλ του θεατρικού συγγραφέα (παράμετροι του έργου, βασικές αρχές της θεατρικής συγγραφής). δ. τις μεθόδους ανάλυσης. ε. τις τεχνικές του θεατρικού έργου (θεατρικό κείμενο, διάλογος, δράση, πλοκή, κειμενικές τεχνικές δραματικής έντασης, καταστάσεις, χαρακτήρες). στ. τη σχέση του εν λόγω είδους με τη λογοτεχνία για παιδιά και νέους. ζ. τους κώδικες της παράστασης. η. την άποψη-θέση του σκηνοθέτη. θ. τα σημεία της όψης (σκηνογραφία- φωτισμοί, κοστούμια, μουσική-ήχοι, χορογραφία, ψιμυθίωση, ψηφιακό θέατρο). ι. τη συμβολή των λοιπών συντελεστών της παράστασης. ια'. τον ρόλο του ηθοποιού στο θέατρο για παιδιά (εκφραστικά μέσα- σωματική έκφραση, φωνή, λόγος) και τη συμπόρευση του θεατή. ιβ'. τη διαδικασία της θεατρικής παραγωγής.
- να αναλαμβάνουν έναν θεατρικό ρόλο στο πλαίσιο ενός εργαστηρίου συγγραφής και υποκριτικής τέχνης στη μετριοπαθή της έννοια.
- να οργανώνουν καλλιτεχνικές- πολιτιστικές εκδηλώσεις στο σχολείο και την τοπική κοινωνία.
- να γνωρίσουν την έννοια- παρουσία του σκηνοθέτη ως εμψυχωτή.
- να διαμορφώνουν κριτήρια επιλογής και προετοιμασίας για την επίσκεψη των μαθητών στο θέατρο.
- να διακρίνουν τη διαφορά ανάμεσα στο θέαμα και το θέατρο.
- να αντιλαμβάνονται την εξέλιξη του είδους από την κατηγορία του 'παιδικού θεάτρου' στην κατηγορία του 'θεάτρου για παιδιά και νέους'.
- να αξιολογούν τη συμμετοχή και τη λειτουργία όλων των θεατρικών κωδίκων στην παραγωγή και την πρόσληψη της παράστασης.
- να διακρίνουν την ιδιαιτερότητα του θεάτρου για παιδιά και τη διαφορετική επικοινωνιακή σχέση μεταξύ του κοινού ενηλίκων θεατών και παιδικού κοινού.
- να επιλέγουν τα κριτήρια αξιολόγησης μιας παράστασης θεάτρου για παιδιά.
- να εμπλέκονται σε δράσεις θεατρικής έρευνας για την επαγγελματική τους ανάπτυξη.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Αυτόνομη εργασία Ομαδική εργασία Εργασία σε διεθνές περιβάλλον Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
- Κατανόηση, σύγκριση και αξιολόγηση επιστημονικών δεδομένων που συνδέονται με όλες τις συνιστώσες της εκπαίδευσης - Κατανόηση, ανάλυση, στάθμιση και διαχείριση με κριτικό τρόπο των πολλαπλών παραγόντων που διαμορφώνουν την εκπαιδευτική πραγματικότητα - Επιλογή και εφαρμογή μεθοδολογιών και εκπαιδευτικών πρακτικών, με στόχο τη γνωστική, κοινωνική, πολιτιστική και συναισθηματική ανάπτυξη των μαθητών - Σχεδίαση, εφαρμογή και αξιολόγηση καινοτόμων εκπαιδευτικών προγραμμάτων σε τυπικά και άτυπα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα - Αναγνώριση των κρίσιμων χαρακτηριστικών της επαγγελματικής ταυτότητας του εκπαιδευτικού και ανάπτυξή της μέσα από διαδικασίες κριτικής διερεύνησης και αναστοχασμού της διδακτικής πρακτικής	

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι η παρουσίαση και μελέτη: α. του θεάτρου για παιδιά και νέους ως αισθητικού, καλλιτεχνικού, πολιτιστικού φαινομένου και ψυχαγωγικής δραστηριότητας, β. των χαρακτηριστικών και της ταυτότητας του αποδέκτη, γ. σκηνοθετικών επιλογών στο εν λόγω είδος, δ. του έργου (κειμένου) για παιδιά και νέους ως λογοτεχνικού είδους και παράστασης και η εξοικείωση των φοιτητών-τριών με τις αντίστοιχες τεχνικές, εφαρμοσμένες σε βιωματικά εργαστήρια.

Αφενός με αναφορά συγκεκριμένων παραδειγμάτων από θεατρικές παραστάσεις για παιδικό και νεανικό κοινό και πλούσιου φωτογραφικού υλικού, αφετέρου με πρακτικές εφαρμογές, όπου οι φοιτητές-τριες θα εξασκηθούν στην ανάλυση παραστάσεων και στην επιτόπια έρευνα, σχετικά με την παραγωγή και την πρόσληψη συγκεκριμένων σκηνικών θεαμάτων:

- θα αναλυθούν οι σκηνοί κώδικες στο συγκεκριμένο είδος, εστιάζοντας στη χρήση και τη λειτουργία τους.
- θα δοθεί έμφαση στο σύνθετο σκηνοθετικό εγχείρημα με αναφορά στο σωματικό και το συμμετοχικό θέατρο, καθώς και στη χρήση αποστασιοποιητικών τεχνικών και νέων τεχνολογιών.
- θα διερευνηθεί η θέση του ηθοποιού, ως βασικού συντελεστή της σύνθετης θεατρικής επικοινωνίας και φορέα της σκηνοθετικής άποψης.
- θα εξεταστεί το εικαστικό πλαίσιο της παράστασης (σκηνικός χώρος, σκηνικά αντικείμενα και μηχανισμοί, ενδύματα, ψιμυθίωση, αξεσουάρ, κ.ά.) ως προς τη στόχευση και τις σύνθετες λειτουργίες του.
- θα διερευνηθεί η σημασία της μουσικής και του φωτισμού, ενώ θα αναφερθούν τρόποι λειτουργικής ενσωμάτωσης των νέων τεχνολογιών στο παραστασιακό γεγονός.
- θα διερευνηθεί η λειτουργία της μνήμης σε σχέση με την πρόσληψη του θεατρικού γεγονότος καθώς και η δημιουργία αναμνήσεων στη συνείδηση του αποδέκτη-θεατή.
- θα γίνει εκτεταμένη αναφορά στην επίσκεψη του σχολείου στο θέατρο και στα βήματα της συγκεκριμένης διαδικασίας.

Θεματικές Ενότητες

1. Τυπολογία του είδους. Ιστορική και ψυχοπαιδαγωγική έρευνα. Γνωρίσματα του παιδικού και νεανικού κοινού (ψυχολογική, ψυχοκοινωνική και κοινωνιολογική θεώρηση).
2. Ο θεατρικός συγγραφέας (παραμέτροι του έργου, βασικές αρχές της θεατρικής συγγραφής).
3. Μέθοδοι ανάλυσης. Οι τεχνικές του θεατρικού έργου (θεατρικό κείμενο, διάλογος, δράση, πλοκή, κειμενικές τεχνικές δραματικής έντασης, καταστάσεις, χαρακτήρες). Η σχέση του με τη λογοτεχνία για παιδιά και νέους.

4. Κώδικες της παράστασης. Θεατρική παράσταση και θεατρική επικοινωνία. Η συμμετοχική παράσταση ως βιωματική εμπειρία. Ο δρων θεατής.
5. Ο σκηνοθέτης (ο ρυθμιστής της παράστασης, η πολλαπλή 'ανάγνωση' του έργου, το έργο και η εποχή του, η διανομή των ρόλων, η εμπύχωση των συντελεστών της παράστασης, οι πρόβες, η υπεραπλούστευση του ύφους).
6. Σκηνικές πρακτικές /τα σημεία της όψης (σκηνογραφία- φωτισμοί, κοστούμια, μουσική- ήχοι, χορογραφία, ψιμυθίωση, ψηφιακό θέατρο).
7. Οι συντελεστές της παράστασης και η έρευνα του θεατρικού έργου.
8. Ο ηθοποιός στο θέατρο για παιδιά (εκφραστικά μέσα- σωματική έκφραση, φωνή και λόγος).
9. Θεατρική παραγωγή, δημοσιότητα και δημόσιες σχέσεις.
10. Πρότυπα Προγράμματα πριν και μετά την παράσταση στα σχολεία.
11. Θέατρο και πολιτιστικές εκδηλώσεις στο σχολείο. Θέατρο από παιδιά και νέους.
12. Η έννοια του 'άλλου' στο θέατρο για παιδιά.
13. Εργαστήρια συγγραφής. Διαδικασία παραγωγής και στάδια στη σκηνική μεταγραφή του λογοτεχνικού κειμένου.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.	Δια ζώσης, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση		
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές	Χρήση Τ.Π.Ε. στη διδασκαλία και την επικοινωνία με τους φοιτητές. Χρήση εκπαιδευτικής πλατφόρμας (e-class)		
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	
	Διαλέξεις	39	
	Αναζήτηση και μελέτη βιβλιογραφίας / εργογραφίας	50	
	Εβδομαδιαίες εργασίες / παρουσιάσεις	13	
	Εκπόνηση τελικής εργασίας	48	
	Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	150	
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.	Διαμορφωτική, Τελική Αξιολόγηση Η αξιολόγηση του μαθήματος γίνεται: 1. με διαμορφωτική αξιολόγηση, κατά τη διάρκεια των μαθημάτων, με παράδοση κριτικού σχολιασμού ανά μάθημα παρακολούθησης. 2. με παράδοση γραπτής τελικής εργασίας Κριτήρια αξιολόγησης των εργασιών: α. πρόσφατη βιβλιογραφία β. πρωτοτυπία σχεδιασμού μαθήματος / υλικού γ. δομή, μορφή και ποιότητα περιεχομένου.		

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Γραμματάς, Θ. (επιμ.) (2006). *Διασκευές έργων του Σαίξπηρ για παιδιά και νέους. Θέατρο – Λογοτεχνία*. Αθήνα: εκδ. Ι.Μ.Παναγιωτόπουλου.
2. Γραμματάς, Θ. (επιμ.) (2010). *Στη χώρα του Τοτώρα. Θέατρο για ανήλικους θεατές*. Αθήνα: Πατάκης.
3. Δημάκη-Ζώρα, Μ. (2018). *Θεατρικές σελίδες. Μελέτες για τη νεοελληνική δραματουργία και το θέατρο για ανήλικους θεατές*. Αθήνα: Ηρόδοτος.
4. Davis J. H & Evans M. J. (1987). *Theatre, children and youth*. New Orleans: Anchorage press.
5. Καραγιάννης, Θ.Ν. (2012), *Ιστορία της δραματουργίας για παιδιά: Στην Ελλάδα (1871-1949) και την Κύπρο (1932-1949)*. Θεσσαλονίκη: εκδ. Α. Σταμούλη.
6. Klein, J. (ed.) (1988). *Theatre for young audiences: Principles and strategies for the futures*, Lawrence: University of Kansas.
7. Κουρετζής, Λ. (1990). *Το θέατρο για παιδιά στην Ελλάδα*. Αθήνα: Καστανιώτης.
8. Lesourd, S. (2020). *L'enfant au théâtre: Du spectateur au personnage* (France, Italie). France: Editions Classiques Garnier.
9. Maguire, T. & Schuitema, K. (eds.). (2013). *Theatre for young audiences: A critical handbook*. London: Trentham Books.
10. McAvoy, M., Wartemann, G., & Sağlam, T. (eds.) (2015). *Youth and performance: Perceptions of the contemporary child*. Germany: Georg Olms Verlag.
11. O' Toole, J., Adams, R. J., Anderson, M., Burton, B. & Ewing, R., (2014). *Young audiences, Theatre and the cultural conversation* [Landscapes: The Arts, Aesthetics, and Education 12]. New York: Springer.
12. Παπαδόπουλος, Σ. (2009). Ο Bertolt Brecht και το θέατρο για παιδιά και νέους: Αυτός που λέει Ναι και αυτός που λέει Όχι. Στα Πρακτικά: *Forum Νέων Επιστημόνων*. Αθήνα: Εργαστήριο Τέχνης και Λόγου, Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Αθηνών.
13. Παπαδόπουλος, Σ. (2010). Θέατρο για παιδιά και νέους: Η παιδαγωγική αποστολή του. Στο Θ. Γραμματάς (επιμ.), *Στη χώρα του Τοτώρα. Θέατρο για ανήλικους θεατές* (σσ. 77-106). Αθήνα: Πατάκης.
14. Παπαδόπουλος, Σ. (2015). Η Ειρήνη του Αριστοφάνη για κοινό ανηλίκων θεατών: Παιδαγωγικές διαστάσεις. Στο Κ. Κυριακός (επιμ.), *Το αρχαίο ελληνικό θέατρο και η πρόσληψή του* (σσ. 311-325). Πάτρα.
15. Papadopoulos, S. (2009). Το θέατρο για παιδιά και νέους ως μέσο διαπολιτισμικής αγωγής: Η περίπτωση του 'Πεταλούδοσαυρού'. In N. Palaiologou (ed.), *Intercultural Education: Paideia, Polity, Demoi*. Athens: International Association of Intercultural Education (IAIE).
16. Παπακώστα, Α. (2010). Κώδικες και συστήματα σκηνικής πρακτικής στο θέατρο για ανήλικους θεατές. Στο Θ. Γραμματάς, (επιμ.). *Στη χώρα του Τοτώρα. Θέατρο για ανήλικους θεατές* (σσ. 361-410). Αθήνα: Πατάκης.
17. Reason, M. (2010). *The young audience: Exploring and enhancing children's experiences of theatre*. London: Trentham Books.
18. Rosenberg, H. S. & Prendergast Ch. (1983). *Theatre for young people: a sense of occasion*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
19. Τζαμαργιάς, Τ. (2010). Κοινωνιολογικές προσεγγίσεις στο θέατρο για ανήλικους θεατές. Από την ανυποληψία στην εδραίωση. Στο Θ. Γραμματάς (επιμ.), *Στη χώρα του Τοτώρα. Θέατρο για ανήλικους θεατές* (σσ. 445-480). Αθήνα: Πατάκης.
20. Φανουράκη, Κ. (2016). *Το θέατρο στην εκπαίδευση με τη χρήση των ψηφιακών τεχνολογιών. Στοιχεία διδακτικής μεθοδολογίας*. Αθήνα: Παπαζήσης.
21. Water, M. van de. (2012). *Theatre, youth, and culture: A critical and historical exploration*. London: Palgrave Macmillan.
22. Wood, D. & Grant, J. (1997). *Theatre for children. A guide to writing, adapting, directing and acting*. London: faber and faber.